

Politici vieren de economische groei. Maar staat de economie er wel zo goed voor?

Posted on 24 november 2026 by Menno Tamminga

Politici hebben er een handje van om economische groei als hun eigen verdienste te vieren. Afgelopen week hoorde ik Jan Paternotte, fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer, in het debat over de kabinetscrisis gloriëren. 'Dit jaar zitten we boven de 2% economische groei', zei hij trots. 'In vergelijking met de rest van Europa doen we dat best wel goed.'

We? Tweede Kamerleden? Ondernemers zul je bedoelen.

Hoe zwak?

De komende vier weken moeten bewijzen of 'we' het echt goed doen. Black Friday, Sinterklaas, Kerstmis.

Hoe sterk of hoe zwak is de Nederlandse economie?

Daarvoor kijk ik naar vier sectoren: de huizenmarkt, de industrie, de overheid en de technologiesector. En als vijfde: u en ik, de consumenten.

Ongeveer 60 procent van de woningen zijn koophuizen. Je ziet de (potentiële) kopers aarzelen. De rente heeft een sprong gemaakt. De invloed van AI op de witteboorden-banen boezemt angst in. Blijft de hypotheekrenteaftrek in stand?

De huizenprijzen wiebelen. In augustus en september daalden de prijzen ten opzichte van de maand ervoor, in oktober was er licht herstel, meldde statistiekbureau CBS maandag. Makelaars zien een groter aanbod van woningen. De afvlakkende prijsstijgingen ten opzichte van een jaar geleden en het grotere aanbod krijgen een positief onthaal. Eindelijk koelt de verhitte markt wat af!

Minder vraag

Maar waarom? Het kan best dat er meer huizen op de markt komen omdat mensen die een huis willen kópen, bang zijn dat ze moeite hebben om hun huidige huis te vérkopen. Want kopers happen niet toe. In oktober daalde het aantal verkochte huizen voor de derde maand op rij. Meer aanbod, minder vraag. Een veeg teken.

Bovendien negeren politici de wensen van (potentiële) kopers. Betaalbaarheid is een politiek credo, dus bouwen bedrijven voor dezelfde prijs, maar met minder ruimte.

Onderschat de effecten van verlamming niet. De carrousel van kopen en verhuizen is een krachtige economische motor.

Politici kijken weg

Als tweede de industrie. Voor de energie-intensieve sectoren zoals de chemie is de toestand belabberd. Politici kijken weg. De hoge energiekosten in Nederland zijn een concurrentienadeel. Al jaren.

Inmiddels wil het kabinet-Jetten volgend jaar iets doen, namelijk compensatie voor hoge elektriciteitsprijzen (150 miljoen euro). Te weinig, te traag, zegt de bedrijfstak.

Het politieke mantra is dat alles wel goed komt, als Nederland maar sneller overschakelt op duurzame energie. Of dat op lange termijn zo is, is onzeker. Maar

op korte termijn maken de kosten van deze investeringen elektriciteit duurder. De zogeheten maatwerkafspraken tussen overheid en individuele bedrijven om te verduurzamen zijn op een enkele uitzondering na geflopt.

Meer arbeidsmigranten

Derde sector is de overheid en semi-overheid, zoals de gezondheidszorg. De (semi-)overheid trekt een steeds zwaardere wissel op de economie én op de arbeidsmarkt. Bert Colijn en Marcel Klok, economen van ING, becijferden een paar maanden geleden hoe de (semi)overheid de groei stimuleert.

De overheid dijt maar uit. De salarissen wakkeren de groei aan. De (semi)overheid slokt de komende jaren ook nog eens 80 procent van de banengroei op. Denk aan gezondheidszorg, onderwijs en krijgsmacht. Anders gezegd: de overheid verdringt commerciële banen. Werkgevers zullen nog meer uitwijken naar arbeidsmigranten.

Investeringen stiefkind

Wat ook zwaar weegt: de overheid neemt wel meer mensen in dienst, maar de investeringen in infrastructuur zijn een stiefkind. Bruggen worden gesloten, onderhoud van wegen uitgesteld. Zo verkwanselt de regering het verdienmodel van Nederland. Ondernemers trekken hun conclusies. Een investeringsstop.

Wat schrijft minister Eelco Heinen van Financiën (VVD) in de Miljoennota 2027: ‘Investeringen in Nederland lopen achter, wat ten koste gaat van ons verdienvermogen in de toekomst. Gezonde overheidsfinanciën zijn daarvoor een belangrijke randvoorwaarde.’

Hoe gezond zijn de financiën nog nu het kabinet gedwongen door eigen verdeeldheid en de linkse oppositie maatregelen neemt zonder financiële dekking? Het is een slecht signaal aan investeerders.

De Nederlandse kracht is de halfgeleiderindustrie. Bedrijven zoals chipmachinefabrikant ASML in Veldhoven. In politiek Den Haag zwijmelt men bij het idee van een nieuwe ASML. Dat een extra toptarief om vermogens te belasten haaks staat op een ondernemende cultuur, moet daar nog indalen.

Twee dagen na het Kamerdebat maakte AI-gigant Anthropic zijn uitbundige debuut

op Wall Street. Ik las dat meer dan de helft van de ongeveer 5.000 werknemers dankzij het succes en hun aandelenbeloningen op papier (multi)miljonair zijn geworden. In Den Haag zou men het wel weten. *Tax the rich!*

Inflatie doet pijn

Nederland mag zich met zijn tech-industrie het Silicon Valley van Europa wanen. Maar ook tech maakt kwetsbaar en afhankelijk. Het is ook maar de vraag of de halfgeleider-industrie de rest van de economie én de consumenten op sleeptouw neemt.

De cijfers zijn ongunstig. Het consumentenvertrouwen is laag, het is geen tijd voor grote aankopen, de hardnekkige inflatie doet pijn. Mensen gaan minder vaak uit eten, kopen relatief minder dure A-merken en supermarkten verruimen het aanbod van goedkopere huismerken. Toch blijven consumenten mede dankzij hogere lonen in winkels geld uitgeven. In augustus, het meest recente cijfer, 2,1 procent hogere consumptie dan een jaar eerder.

De politici die zichzelf feliciteren met de economische groei mogen hopen dat de consumenten zich niks aantrekken van de kabinetscrisis en de onzekerheid aan het Binnenhof. Maar gerust ben ik er niet op.

*Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*